

Den legale, autoriserede og
reglementerede

Prostitution

Foredrag holdt i Discussionsclubben

af

Axel Proschowsky,
practiserende Læge.

Motto: Samfundets Sygdomme kan
ligesålidt som Legemets Syg-
domme forebygges eller hel-
bredes, uden at man taler
åbent om dem.

J. Stuart-Mill.

København.

Forlagt af Rudolph Klein.

I. Cohens Bogtrykkeri.

1884.

Mine Herrer!

For dem af Dem — og jeg bemærker iblandt Dem til min Glæde en af vore Rigsdagsmænd, som var Medlem af Udvalget angående Lovforslag til Forebyggelse af veneriske Sygdomme af 1874 —, som har sat sig noget ind i foreliggende Emne, vil det stå klart, at jeg på den ganske korte Tid, som står til min Rådighed som Indleder af Discussionen iaften, kun vil kunne fremstille dette store og betydningsfulde Samfundsspørgsmål i sine væsentligste Omrids. Det er da også min Agt specielt overfor denne Forsamling af Mænd i forskellige Livsstillinger, der skulde gives Lejlighed til at udtale sig om foreliggende Sag, at fremstille Spørgsmålet i sine store almiudelige Træk — med andre Ord, jeg vil her iaften ikke så meget fremstille Prostitutionsspørgsmålet i Egenskab af Læge, men væsenlig i Egenskab af Samfundsmedlem, at Statsborger.

Der kunde måske være en og anden af Dem, som er af den Mening, at den autoriserede Prostitution er et Emne, som ikke egner sig til Discussion af andre end Læger. Jeg vil derfor søge at vise, at dette er en Grundvildfarelse. Den autoriserede Prostitution må nemlig, som jeg senere skal komme til, forat kunne bedømmes retfærdig, betragtes fra alle Sider, nemlig i alle Henseender, i hvilke den har Betydning for Samfundet, og intet Menneske, der tænker blot det allerringeste over Samfundsforholdene og de forskellige Samfundsklassers Kår, vil kunne nægte, at Prostitutionens Autorisering og Reglementering i mange Henseender virker dybt indgribende i hele det sociale og private Liv. Følgelig er det hygieiniske kun en enkelt, som jeg senere skal vise tilmed mindre væsenlig Side af Spørgsmålet, og endog denne kan bedømmes

uden Lægekundskab. Det er nemlig indlysende, at det, om de veneriske Sygdomme aftager, tiltager eller bliver de samme i Antal med Prostitutionens Reglementering, er Statistikerens Sag at afgjøre, og at der i og for sig aldeles ingen Lægekundskab fordres hertil. Lægens Område er kun Erkendelsen af og Behandlingen af de med Prostitutionen følgende Sygdomme, de veneriske Sygdomme, samt deres Forebyggelse, såfremt denne skér ad fysisk Vej. Såsnart Forebyggelsen af de veneriske Sygdommes Udbredelse søges opnået på anden Måde, ved Lov og Tvang eller ved Reglementering af Prostitutionen, så er Lægen ikke mere sagkyndig ved Discussionen om dette Systems Berettigelse end enhver anden Borger i Staten,

Altså, mine Herrer, *ethvert Samfundsmedlem, enhver Mand eller Kvinde, som nærer Interesse for Samfundets Vel, kan med Rette deltage i en Discussion om Berettigelsen af Prostitutionens Reglementering*, ligesåvel som om ethvert andet Spørgsmål, der angår Samfundets Vel og derigjennem det enkelte Samfundsmedlems.

Vi må da først søge at klare os, hvad Ordet »Prostitution« efter sit Begreb betyder, og det er måske vanskeligt nok at give en bestemt Definition. Jeg tror ikke, at man kommer Begrebet nærmere end ved at definere Ordet Prostitution som *kønslig Omgang for pecuniær, materiel Fordels Skyld*. Men De vil se, at man så consequent måtte henregne ikke så ganske få Ægteskaber, hvor ikke Kærligheden, men kun pecuniær Fordel har været Årsagsmomentet, til Prostitutionen, og jeg tror virkelig, at det er Ret så, men Sagen er, at man er vant til ved Ordet Prostitution strax at forestille sig den legale Prostitution med sine Bordeller o. s. v., og mine Ord kunde således måske for en eller anden tage sig blasfemiske ud — men, tro De mig, i min Stilling som Læge og specielt for Könssygdomme, har jeg Lejlighed til hyppig at faa Indblik i Ægteskaber, som i Sandhed er en Prostitution i den Betydning, som jeg nys angav. De vil tillige indse, at naturligvis såvel Manden som Kvinden kan være den, der prostituerer sig i Ægteskabet såvel som udenfor dette. Nå, i

Almindelighed forstår Folk vel ved Prostitution væsenlig den kønslige Omgang udenfor Ægteskab, især når der er Tale om en Kvinde, som har kønslig Omgang for Fordels Skyld med flere eller mange Mænd, Polyandrien.

For yderligere at precisere min Opfattelse af Prostitutionens Begreb, må jeg sige, at jeg mener, at *Fordelsmomentet* absolut må være tilstede, for at den kønslige Omgang skal henregnes til Prostitution, og at altså kønslig Omgang, også udenfor Ægteskab, meget ofte vil kunne finde Sted uden med Rette at kunne henregnes til Prostitution, nemlig hvor kun Kærlighed og Tilbejelighed, ikke Fordel, er Drivfjederen.

Prostitution har funden Sted sålangt tilbage i Tiden, som Historien rækker, og at den har *måttet* findes er let at forstå, naar man gør sig klart, hvilke Årsager der frembringer Prostitutionen.

Skulde jeg kortelig angive de Årsager, der er de mere eller mindre væsenlig betingende for, at Prostitutionen finder Sted i et Samfund, så er de følgende. Først og fremmest *Kvindens underordnede Stilling i Samfundet*, det, at Kvinden hidtil altid er bleven betragtet som et lavere Væsen, der mere eller mindre bør undergives Manden, af hvilken Opfattelse nødvendigvis maa følge hos Manden, en vis Mangel paa virkelig Agtelse for Kvinden, og hos Kvinden, Mangel paa Selvfølelse. Dernæst store Modsætninger i socialt Velvære, stor Rigdom på den ene Side, stor Fattigdom på den anden, hvorved rige Mænd fristes til for noget af deres Overflod at tilkøbe sig den trængende Kvindes Gunst. Fra denne ene Årsag, *Fattigdom og Nød*, hidrører egentlig alle de andre, således *ringe intellectuel Udvikling* hos den fattige, dårlig stillede Kvinde, hvorved hun lettere overtales af den mere intelligente Mand, *Mangel på Stolthed og Værdighed* hos Kvinden, når hun daglig må kæmpe med Savn og Lidelser, hvorved hun efterhaanden sløves og materiel Gevinst, og hvad derfor kan erhverves, kommer til at stå for hende som i høj Grad fristende, selv på Bekostning af hendes Menneskeværdighed og med Opgivelse af hendes Selvfølelse. Som en Følge af forholdsvis lavt intellectuel Standpunkt kan vel regnes en almindelig udbredt *Higen*

efter åndløse Forlystelser, ligeledes et Moment, som har sin Indflydelse, idet mangan Kvinde sælger sig forat opnå Lejlighed til at nyde sådanne. Endelig kan Samfundsforholdene være så slette, og er det på de fleste Steder, at en Del Mænd er så uheldig stillede i økonomisk Henseende, at de ikke förënd i en ældre Alder kan indgå Ægteskab og forsørge Familie, og således undertiden mere eller mindre ufrivillig giver Anledning til Prostitutionens Vedligeholdelse, når de ad denne Vej må søge deres Kønslivets Tilfredsstillelse.

Men Emnet her iaften er jo imidlertid ikke Prostitutionen i Almindelighed, men den *legale, reglementerede og autoriserede Prostitution*, og derved forstår man Prostitutionen, den kønslige Omgang som Levevej, optrædende som *Statsinstitution, som autoriseret og reglementeret af Staten*.

Jeg vil ikke kunne undgå at gøre nogle ganske kortfattede historiske Bemærkninger, forinden jeg går videre.

Ved den historiske Betragtning af Prostitutionens Reglementering ser vi, at *Reglementering* af Prostitutionen ikke fandt Sted i Oldtiden, men derimod kun Autorisering som Levevej, enten fordi Staten virkelig mente at yde Borgerne en Fordel derved, eller måske hyppigere ved at Speculationen havde bemærget sig de prostituerede Kvinder som enhver anden Handelsvare og fik Staten til at sanctionere Forretningen.

Vi finder da Prostitutionen autoriseret som Levevej lige fra de ældste Tider. Således omtaler Digteren Philemon med Beundring Solon som Menneskehedens Velgører, fordi han i Athen havde indrettet den offentlige Prostitution, som i Begyndelsen holdtes på Statens Regning. At drive Forretning med Slavindehandel i Prostitutionsøjemed ansås for hæderlig Virksomhed, og Solon siges selv at have drevet sådanne Forretninger. I de større Byer fandtes Prostitutionsetablissementer, hvor de væsenlig var i Hænderne på private, som gennem de prostituerede Slavinder, deres Ejendom, skaffede sig en betydelig Indtægt.

I det hele taget betragtedes den offentlige Prostitution i Oldtidens Culturstater gennemgående som en normal og

med al Retfærdighed, dog virkelig kan gøre dette med den fulde Overbevisning, at han udretter noget gavnligt for Samfundet. Men min Mening er det, at *den uendelig overvejende Part af Befolkningen finder sig i Reglementeringssystemet udelukkende på Grund af Ukendskab til Sagen*, og på Grund af at de uden Eftertanke *har vænnet sig til Systemet* som et såkaldet nødvendigt Onde. Jeg vil altså søge at fremstille Spørgsmaalet objectivt og betragte det fra de forskellige Sider, hvorfra det lettest belyses rigtig, nemlig den moralske, den sociale og juridiske og endelig den hygieiniske, men må jo fatte mig så kort som mulig, hvis den indskrænkede Tid skal slå til.

Vi vil da altså først betragte *den legale Prostitution fra den moralske Side*, og jeg må da strax udtale, at Reglementeringen af Prostitutionen stadig af Systemets Tilhængere siges at ske foruden af hygieiniske Hensyn tillige af moralske, idet den reglementerede Prostitution skulde danne en Slags Afløbsrende for hele Prostitutionen i Almindelighed, så at altså denne skulde koncentreres på nogle forholdsvis få Kvinder, der, som Systemets Tilhængere udtaler sig, må lide for hele Samfundets Skyld, medens de øvrige Kvinder mere skulde beskærmes for at tilfalde Prostitutionen. Man hører, at også Systemets Tilhængere erklærer den legale Prostitution for et Onde, men de føjer da til et »nødvendigt Onde«. Jeg kan ikke her unnlade en lille filosofisk Bemærkning om Begrebet et nødvendigt Onde, som Staten frivillig skulde etablere. Dette er nemlig en Modsigelse, ti når Staten etablerer den legale Prostitution, så gør den det udelukkende fordi den anser denne Institution for et Gode, men — heri ligger hele Pointet — ikke et Gode for Samfundet i sin Helhed, således som Retfærdigheden forlanger det, men kun for de heldig stillede i Samfundet, dem, som Staten sørger for, uanset om det derved går ud over en anden svag og hjælpeløs Part af Befolkningen. Altså den smukke Tilføjelse »desværre et nødvendigt Onde« er egentlig kun en Slags mere eller mindre ubevidst Hykleri, hvoraf Samfundet jo har nok forøvrig, idet det onde ved Institutionen nemlig ikke gælder dem, der etablerer den, ti for dem står den legale

Prostitution udelukkende som et Gode, ellers havde de naturligvis aldrig indrettet den.

Altså Målet for Systemets Tilhængere er at *concentrere Prostitutionen*, selv om det herved i høj Grad går ud over enkelte Kvinder, som går fuldstændig til Grunde, når blot derved det øvrige Samfund kan antages at have Fordel deraf.

Mine Herrer, jeg synes, at man næppe kan forestille sig en Moralanskuelse af mere barbarisk og inhuman Natur end denne, altså med velberåd Hu at tilintetgøre nogle Mennesker for de andres Skyld, og De må vel erindre, at Institutionen aldrig directe rammer dem, som holder på den og etablerer den, men altid kun de fattige og værgeløse Kvinder, de som hverken har nogen politisk eller social Magtstilling. Jeg skulde altså vel udeu at gøre mig skyldig i Overdrivelse kunne sige, at der i selve den Tankegang, som ligger til Grund for den reglementerede Prostitutions System, er en Slags Hykleri tilstede, bevidst eller ubevidst, og at en *barbarisk og despotisk Opfattelse af det enkelte Individ, her Kvindens Samfundsstilling, danner Grundlaget for Systemet*.

Men lad os nu se, om Reglementeringen af Prostitutionen har svaret til sin Hensigt i ovennævnte Henseende, at concentrere Prostitutionen, og altså formindske den øvrige, ikke offentlige Prostitution.

Vi ser da, som man efter min Mening næsten kunde have sagt sig iforvejen, at overalt, hvor den reglementerede Prostitution er etableret, dér tiltager i Reglen den ikke-reglementerede, og Grunden hertil er naturligvis ganske simpelt den, at den offentlige Prostitution i allermest tænkelige Grad virker som Reclame for Prostitutionen i Almindelighed og det af følgende selvindlysende Grunde. For det første kan naturligvis intet Menneske falde på at tro, at Staten også mener det alvorlig, når den på samme Tid som den overalt officielt og især i Skolerne lader lære, at Prostitution er en Synd, samtidig selv etablerer iøjnefaldende Butikker og Etablissementer, for at Folk nemt kan komme til at begå denne Synd. Med andre Ord, enhver kan jo kun, enten, hvis han tager Sagen alvorlig, dybt beklage

med hævet Hoved og hånligt Blik til de Kvinder, i hvis Selskab de om Natten svirer og drikker, og hvem de gjør til Object for alle de Råheder og Cynismer, som raffineret Kønndrift har opfundet, og som disse Kvinder er nødsagede til at finde sig i, når de lever i disse al Menneskeværdighed tilintetgørende Huler. Må ikke enhver af disse Kvinder, hvor nedsunkne de end måtte være i Lavhed og Smuds, når de af og til kommer til at tænke over Samfundsmoralen, komme til at se, at de dog i Virkeligheden i moralsk Henseende står over disse fejge Hyklere? Tænk på, hvilken enorm Udsæd af Dyriskhed og Råhed der finder Sted paa de offentlige Huse blandt de, ofte ganske unge Mennesker, som drages dertil, en Råhed og Gemenhed, som den ikke-autoriserede Prostitution aldrig kan give Anledning til.

Tag i Betragtning hvilken skandaløs Udbytning der finder Sted af de offentlige Kvinder, hvorledes de trækkes op og bedrages på alle tænkelige Måder af deres »Værtinder« og andre, hvorledes de selv derved tvinges til at lade Penge-spørgsmålet være det enerådende, og deres Forretning bliver blottet for ethvert etisk Moment.

Jeg må bede Dem tage i Betragtning, hvilken rå og brutal Behandling der af »Sædelighedspolitiet« på mange Steder vises de Kvinder, som falder i dets Hænder, en Behandling, som noksom illustreres ved den Rædsel, som næres af de ulykkelige, for at komme i Sædelighedspolitiets Magt. Atter her har vi flere Retssager at anføre, således både fra Frankrig og England, hvor Kvinder, som uden berettiget Anledning antastedes på brutal Måde af Sædelighedspolitiets Agenter, af Skræk søgte at undfly og endog hellere at miste Livet end komme i dets Magt. Således styrtede for nogen Tid siden en ung Pige sig i Vandet for at undgå sine Forfølgere, men blev endog efter at være trukken op extra anklaget for Forsøg på Selvmord. Dette skete i England for ikke lang Tid siden. En Dame i Paris, som ventede på Gaden på sine Børn, der skulde komme fra Skolen, antastedes brutalt af Agenter af Sædelighedspolitiet og blev trods alle Indsigelser arresteret, sendt til legemlig Visitation og holdt indespærret i flere Dage, hvorpå hun tilsidst, da Fejltagelsen ikke længer

kunde skjules, blev løsladt uden at vedkommende Politimyndighed, blev ikendt Straf, uden Skadeserstatning, ja endog uden at der blev gjort hende nogen formel Undskyldning. Sagen kom ganske vist senere for Retten, ja blev endog bragt frem i Deputeretkammeret, men uden at det Vilkårigheds-system, der muliggjør sådanne scandaløse Overgreb, er bleven forandret endnu. Dette er ligeledes foregået i den aller-seneste Tid.

Skönt der endnu kunde anføres adskillige demoraliserende Indflydelser af Systemet, må jeg dog nu, efter endnu engang at bede Dem overveje, hvilket Sammensurium af Hykleri, Modsigelse og Despoti der danner den moralske Side af Systemet, gå over til at betragte det fra et socialt og juridisk Standpunkt.

Ja, mine Herrer, har Undersøgelsen af Systemets moralske Side ikke kunnet fremvise en eneste Lysside, så kan der lige saa lidt her opvises nogen sådan. Hele *Systemet er nemlig et grovt Indgreb i den personlige Frihed*. Hvilken Garanti for den personlige Frihed, hvilken Retssikkerhed er der i et Samfund, hvor Ting, som de jeg nys nævnte, kan foregå? Dog da sådanne Overgreb, således som de daglig foregår, næsten altid kun går ud over fattige og værgeløse Kvinder, og kun sjældent, ved Fejlgreb, og imod vedkommende Myndigheds Ønske, over bedrestillede Kvinder, der formår at drive Sagen frem, så er det forståeligt, at en sådan Tilstand af Retløshed, Despoti og Vilkårighed overhovedet er mulig. At en sådan Krænkelse af Samfundsmedlemmernes Frihed overhovedet kan finde Sted ligger i den endnu rådende barbariske Opfattelse af Kvinden, som et lavere Væsen, der ikke bør besidde social Ligestilling med Manden, altså kun et Udslag af den allerværeste Retsbevidsthed, *den stærkeres Ret*. Man kan næppe forestille sig et større Indgreb i den personlige Frihed end det, at Staten tvinger sine Samfundsmedlemmer til at have en bestemt Levevej, i dette Tilfælde Prostitutionen, eller noget mere irrationelt, end at *Staten først straffer vedkommende for at have søgt Erhverv ved Prostitutionen, og dernæst selv tvinger vedkommende til at leve af samme efter Loven*

strafbare Handling. Når vi endvidere tager i Betragtning, at det for den Kvinde, som én Gang er indskreven som offentlig, er meget vanskeligt, ja næsten umuligt at slippe ud af den offentlige Prostitution, på Grund af mange Forhold, dels den Gæld, hvori hun strax bringes af Værtinden på det offentlige Hus, så at denne kan få Magt over hende, dels de Hindringer, som mere eller mindre forsætlig lægges hende ivejen af Politiet, så ser vi, af hvilken social og juridisk Natur hele Systemet er. Ret caracteristisk er det, at Politiet tillader, at en som offentlig indskreven Kvinde, når hun godtgør at blive understøttet eller underholdt af en bestemt navngiven Person, altså dog på en Måde at leve af Prostitution, at en sådan Kvinde udgår af de offentliges Tal, men der bliver da udøvet et sådant Spioneri overfor hende, ikke at tale om, at hun i flere Måneder må møde til Visitation, så at hun, hvis hun har været så heldig at erhverve sig en Stilling eller Plads, i Reglen mister denne, da hun jo ikke kan leve i Ro og Fred og holde sin tidligere Stilling ubekendt for sine Omgivelser. Følgen heraf er, at hun i Reglen snart atter tvinges ind i den offentlige Prostitution.

Som bekendt foregår der, foruden den omtalte Arrestation af Kvinder på løse Angivelser, hver Aften på Gaderne samt på de offentlige Forlystelsessteder, specielt de offentlige Dansesaloner, en Indfangning og Anholdelse af Kvinder. Denne Arrestering foregår fuldstændig efter de underordnede Sædelighedspoliagenters Skøn, der hjælper ingen Indsigelse og vedkommende Kvinder bringes i Arrest, hvor de hensidder om Natten i uhyggelige Arrestlocaler indtil næste Dag, da de underkastes legemlig Undersøgelse af Politilægen. Uden nærmere at characterisere denne Metode eller komme ind paa Detaillerne ved den nedværdigende, underkuende og ydmygende Behandling, hvorfor disse Kvinder — og enhver fattig Kvinde er udsat derfor — er Gjenstand, vil jeg blot stille følgende Spørgsmaal: »Hvorledes kan det overfor den simpleste Retfærdighed forsvares, at ikke ogsaa de Grever og Baroner, Grosse-rere, Commiser, Studenter, Haandværkere og andre Mænd

gamle og unge, høje og lave, hele det yderst blandede mandlige Publicum, som stedse færdes paa nævnte Forlystelsessteder, i Reglen udelukkende for at søge kønslige Forbindelser med nævnte Kvinder — hvorledes kan det forsvares, at disse Mænd, som udbreder de veneriske Sygdomme fra den ene Kvinde til den anden, at disse Mænd aldrig antastes, at ikke ogsaa disse indfanges og underkastes en lignende Behandling som de fattige, værgeløse Kvinder?» Maa man ikke forundre sig over den ringe Grad af virkelig Ridderlighed og Mod, de Mænd må være i Besiddelse af, som finder sig i et System, hvorved de Kvinder til hvis Gunst de stadig bejler, og hvis Omgang de stadig søger, forfølges og behandles som Dyr, medens de, glade ved at hytte sig selv, af Feighed ikke optræder åbent imod et System, som de dog må indse det uretfærdige ved.

Mine Herrer, jeg vil nu slutte mine Betragtninger over den legaliserede Prostitutions moralske, sociale og juridiske Sider, og jeg vil indstændig bede Dem overtænke, hvad jeg har udtalt. Jeg tror da, at De vil komme til samme Resultat som jeg, nemlig at Legaliseringen og Reglementeringen af Prostitutionen i den Grad er bygget på Selvmodsigelser, Uomralitet, Tyranni og Uretfærdighed, at dette *alene* burde være fuldstændig tilstrækkeligt til absolut Fordømmelse af Systemet. Det er derfor sørgeligt at høre Folk næsten altid, hvor der er Tale om Prostitutionsspørgsmålet, udelukkende tænke på den hygieiniske Side af Sagen, ti der stikker igennem denne Tankegang en tydelig Egoisme frem, så at Respect for andres Frihed og Velvære betragtes som en underordnet Ting. Ja, jeg vil dristig udtale, at det var aldeles ligeegyldigt, om ogsaa Systemet virkelig i hygieinisk Henseende medførte overordenlige Fordele, ja om det end efterhånden fuldstændig kunde udrydde de veneriske Sygdomme, jeg vilde aldrig give mit Minde til, at det functionerede blot en eneste Dag, ti Respect for den personlige Frihed, Retfærdighed og Lighed i Samfundet er Forhold, som bør være urokkelige Grundpiller i Staten, og mod hvilke aldrig noget Indgreb bør tillades, ti derved rystes hele Sikkerheds- og Retsbevidstheden. Kan man ikke ad anden Vej bekæmpe et Onde end ved at indføre mange større Onder,

så bør man lade Ondet være. Der findes så dog måske nok med Tiden, og eftersom Menneskeheden går frem i Intelligens, andre og mere humane Forebyggelsesmidler. Jeg udtaler derfor som min bestemte Anskuelse, at den hygieiniske Side, den, som næsten altid udelukkende bruges som Udgangspunkt for Bedømmelsen af Prostitutionsspørgsmålet, er aldeles underordnet, ja betydningsløs, når der tages tilbørlig Hensyn til Systemets moralske og social-juridiske Side.

Jeg vil derpå gå over til Fremstillingen af den hygieiniske Side af Sagen, idet jeg her mere end hidtil må fatte mig i Korthed, dels fordi jeg, som sagt, tillægger denne Side af Sagen en aldeles underordnet Betydning overfor de andre Momenter, dels fordi jeg ved at komme ind på statistiske Talopgivelser ikke vilde blive færdig iaften.

En lille Smule Statistik kan jeg dog ikke undlade at fremkomme med, nemlig fra min egen Praxis. Jeg har nemlig i Anledning af, at jeg skulde indlede Discussionen her iaften, gjort en Optælling af de Patienter af mandlig Køn, som jeg i Aaret fra 1ste December 1882 til 1ste December 1883 har behandlet for veneriske Sygdomme, og for at få et ensartet Materiale kun medtaget dem, som har pådraget sig Smitten her i Kjøbenhavn. Af 524 Patienter med Dryppert (Gonorrhoe) var de 366 blevne smittede af offentlige Kvinder, (altså stadig og regelmæssig 2 Gange ugenlig visiterede, af Politiet controllede Kvinder), 90 var blevne smittede af ikke regelmæssig controllede, 68 kunde ikke med Sikkerhed angive Smittens Kilde; af 57 Patienter med ikke-syphilitiske, veneriske Sår (bløde Chankere) var 35 blevne smittede af offentlige, 9 af ikke regelmæssig controllede, og 13 kunde ikke angive Kilden; af 79 Patienter med Syphilis var 43 blevne smittede af offentlige, 17 af ikke controllede, og 19 kunde ikke angive Kilden. Jeg har for foretaget lignende Optællinger fra min Praxis og altid med samme Resultat, en betydelig Overvægt af de veneriske Tilfælde, som var erhvervede hos offentlige. Lignende Statistiker findes fra andre; således meddeler Puche og Fournier, at af 873 Patienter med venerisk Sygdom var de 625 blevne smittede af offentlige, o. s. v.

Det vil dog imidlertid let indses, at en sådan Statistik i og for sig ikke har noget afgørende Bevis, sålænge man ikke ved, hvormegen kønslig Omgang, der overhovedet i hele Byen falder på offentlige, og hvormegen på ikke-indskrevne; men for enhver, der kender noget til Forholdene i de store Byer, også her i Kjøbenhavn, vil der ikke kunne være nogensomhelst Tvivl om, at den overordenlig større Masse kønslig Omgang udenfor Ægteskab just netop falder på ikke-indskrevne Kvinder, og Statistiken bliver derved end mere slående. Gennemgående kan det nemlig siges, at der er mindst 10—15 Gange så mange Kvinder udenfor de offentliges Klasse som af disse, der mer eller mindre søger Erhverv ved Prostitution, ja i mange Byer, således f. Ex. Paris og Berlin, er Forskellen endnu større.

Og det er heller ikke vanskeligt at forklare sig, at de offentlige Kvinder kan give mere Anledning til Udbredelse af venerisk Smitte end de ikke-indskrevne, idet nemlig den kønslige Omgang, som den enkelte offentlige Kvinde har, er så meget hyppigere end den ikke-indskrevnes. Antager vi f. Ex. (og jeg har fra flere Sider fået det konstateret), at de offentlige gennemsnitlig har kønslig Omgang med 10—15 forskellige Mænd daglig, og den ikke-indskrevne allerhøjest regnet har kønslig Omgang med 1 ny Mand daglig, (og dette er meget for højt regnet, da hun for det første er i Stand til at vrage sit Publicum efter Lyst og Tilbøjelighed, medens den offentlige må tage imod enhver nok så svinsk og urenlig Person, og dernæst Kæresteforhold af kortere eller længere Varighed jo hyppig finder Sted, hvor Talen er om ikke-indskrevne), — som sagt antager vi imidlertid alligevel nævnte Forhold, så ser vi, at den offentlige er mindst 10 Gange så udsat for Smitte som den ikke-indskrevne, og følgelig ligeledes langt mere i Stand til at udbrede Smitten videre. At hun bliver visiteret 2 Gange ugenlig, og derved hendes eventuelle Sygdom af og til erkendt, er af ringere Betydning, da hun i Mellemtiden jo har haft Lejlighed til at inficere en Mængde Mennesker. Der kan efter min Mening næppe tænkes noget mere irrationelt end at ophobe en overordenlig Masse kønslig Omgang med forskellige på et enkelt

Individ, når da ikke en *forholdsvis ligeså hyppig Visitation finder Sted* — vel at mærke en Visitation med Betingelse for virkelig at kunne få Smitten opdaget, hvilken nu som Regel ikke finder Sted, specielt for Dryppertens Vedkommende, idet den offentlige Kvinde blot behøver at lade Urinen og udskylle sine Kønsele godt inden Visitationen — noget som også efter stor Målestok finder Sted — hvorved de 9 af 10 Tilfælde af Dryppert vil blive uopagede; og rimeligvis af denne Grund, fordi næsten alle offentlige Kvinder til Stadighed er behæftede med Dryppert og trods det practiserer, kan den store Overvægt af denne Sygdom erhvervet hos offentlige, således som den fremgår af min Statistik, forklares. Jeg har da også behandlet en hel Del Tilfælde, hvor Sygdommen var erhvervet ved kønslig Omgang med offentlige, umiddelbart efter at de havde fået Erklæring for at være raske og inden ny kønslig Omgang havde funden Sted, og dette gælder endog i flere Tilfælde også Smitte med Syphilis. Jeg kan her i Forbigaaende bemærke, at selve Behandlingen af de veneriske Sygdomme, specielt Drypperten, ofte på Hospitalerne foregår med en sådan Skødesløshed på Grund af Mangel på Control og Opsyn med Udførelsen af Lægeordinationerne, at den er aldeles unyttig og illusorisk, og Patienterne ved Udskrivningen endnu er inficerede med Smitten som ved Indlæggelsen, ja det er en offentlig Hemmelighed imellem Patienter, som behandles på Hospitalerne for Dryppert, at de næsten altid har det fuldstændig i deres Magt at skuffe den visiterende Læge og derved lade sig udskrive, når de er kede af Hospitalsopholdet eller den uvirksomme Behandling. I det hele taget er de Principer, hvorefter Behandlingen og Opholdet af de kvindelige og til dels også de mandlige, Patienter med veneriske Sygdomme, på de fleste Hospitaler ledes, af en sådan Natur, at de trænger til en meget grundig Revision. Uindviede gør sig således i Almindelighed næppe nogen Forestilling om, hvilke Uordener, der går i Svang, hvorledes det ikke alene er Behandlingen af Sygdommen, der mere eller mindre er overladt til Patienten selv eller ligegyldige og uefterrettelige Sygepassersker, og derfor bliver skødesløs og mangelfuld, men

hvorledes de mest rutinerede prostituerede ofte bringes sammen med ganske naive Kvinder, som måske er blevne smittede ved den første kønslige Omgang, og hvorledes Onani og anden unaturlig Tilfredsstillelse af Kønndriften opelskes ved denne Sammenblanding af forskellige Elementer, som det burde være en ufravigelig moralsk Pligt at sondre.

Lövrig ligger jo hele Afgørelsen af Spørgsmålet, om den legale Prostitution i hygieinisk Henseende gør Gavn eller Skade, i Undersøgelsen af, om de veneriske Sygdommes Antal overhovedet i en By eller et Land er aftaget, stationært eller tiltaget med den legale Prostitutions Indførelse i Forhold til Befolkningens Mængde og med fornødent Hensyn til andre i så Hensende influerende Momenter, og herom er Striden stående, idet, som ovenfor sagt, mærkværdig nok al Vægt synes at lægges på den hygieiniske Side af Sagen. Angivelserne er endnu så få og usikre, at jeg ikke vil komme ind herpå; så meget synes dog vist, at de snarest går i Retning af at vise en Forøgelse af de veneriske Sygdommes Totalantal, noget der jo er let forståeligt, dels da Prostitutionen i Almindelighed tiltager med den legale Prostitutions Indførelse, og derved Lejligheden til Udbredelse af veneriske Sygdomme forøges, dels, som ovenfor nævnt, ved den rige Kilde, som Concentreringen af en Masse kønslig Omgang på enkelte Kvinder, uden tilstrækkelig Visitation, directe frembyder.

Ret caracteristisk er det at se, at trods der, som f. Ex. i Paris, er gjort alle mulige Anstrængelser for at internere og concentrere Prostitutionen i Bordeller, så aftager dog disses Tal stadig mere og mere, idet nemlig disse Statsetablissementer ikke kan betale sig for Ejerne ved den ringe Tillokkelse de frembyder for Publicum, og jeg ser heri et glædeligt Tidens Tegn, som tyder på en vis Forædling af Menneskeslægten, så at den kønslige Omgang i dens laveste og gemeneste Form, som en simpel Forretning, mere og mere virker frastødende.

Mine Herrer, jeg vil afslutte mine Bemærkninger om den legale Prostitutions hygieiniske Betydning, idet jeg endnu engang udtaler, at det bør være det mindst væsentlige ved Be-

dømmelsen af Spørgsmålet, og at det må være aldeles uden Betydning, så snart der bliver Tale om Angreb på Samfundsmedlemmernes individuelle Frihed og Selvbestemmelsesret, altså Angreb på Grundpillerne i et civiliseret Samfund.

Jeg vil nu afslutte mine Bemærkninger som Indledning til vor Discussion her iaften med en Angivelse af Lösningen af Spørgsmålet, således som den for mig står som den ene rigtige.

Det skulde ikke undre mig, om en eller anden af de tilstedeværende kunde finde på at spørge, »Men hvad skal der da sættes i Stedet for den autoriserede Prostitution?», ti det er nemlig en ret hyppig Rasoneringsmetode, at alt, hvad der nu eksisterer, trods hvad der kan invendes derimod, absolut bør bevares, når man ikke kan sætte noget andet i Stedet. Jeg vil da hertil svare, at *Prostitutionens Reglementering og Controlling i den Grad er et Onde, fra hvilken Side man end betragter den, at den jo før jo hellere bør afskaffes fuldstændig, og den vil ikke savnes mere, end det Menneske, som befries fra en ondartet Svulst, vil savne denne.* Der gives nemlig Institutioner, og den reglementerede Prostitution er ikke den eneste, som i den Grad er udelukkende baserede på Uretfærdighed og Barbari, at det i alle Henseender er et Fremskridt, når Samfundet befries fra dem.

Men, vil De spørge, skal der da intetsomhelst foretages fra Statens Side for at reglementere og kontrollere Prostitutionen, og jeg vil hertil svare *Nej* og atter *Nej*. Det er og bør være Staten en aldeles uvedkommende Sag, hvad dens Borgere foretager sig i deres private Liv, så snart der ikke gribes skadelig ind i Samfundets offentlige Interesser. Det vedkommer i og for sig aldeles ikke Staten, om den rige Hr. Petersen har kønslig Omgang med den fattige Jomfru Nielsen og derfor yder hende Penge, når dette sker indenfor fire Vægge, mere end om hvad de spiser til Middag, og indlader Staten sig først på at ville kontrollere Borgernes private Liv, hvor dette ikke har noget at gøre med de offentlige Interesser, så er vi inde på den allerfarligste Vej for al Cultur og Fremskridt, idet nemlig den første Betingelse for socialt Velvære, den

personlige Friheds Ukrænkelighed, står i Fare, og vi har da den allerulykkeligste Samfundstilstand, Despotismen; endnu værre bliver Forholdet, når en sådan despotisk og vilkårlig Myndighed er lagt i en underordnet Administrations Hænder, og vi har i det foregående sét hvortil det fører.

Ved at Staten blander sig i Sagen og trækker Prostitutionen frem offentlig, netop derved virker den til at forøge den og netop derved reclaimerer den for Prostitutionen. Mange Tusinder vilde aldrig komme i Berøring med Prostitutionen, når ikke Staten virkede i denne Henseende, som den gör.

Nej, mine Herer, ønsker Staten eller ønsker nogen privat at *modarbejde Prostitutionen*, så er der *kun en eneste Vej* dertil, og det er en *Bedring af de sociale Forhold*. Af hundrede Kvinder, som nu lever af Prostitutionen, er der ikke en, der vilde gøre det, når der ad anden Vej bödes dem en god social Stilling, og vi ser dette bedst deraf, at enhver af de prostituerede i Reglen betragter det som en stor Lykke at blive forsørgt ved Giftermål, selv om det er med en fattig Mand. Nej, Prostitutionen er næsten udelukkende betinget af slette social-økonomiske Forhold, og *kun gennem en Bedring af de sociale Forhold i det hele taget, specielt en Bedring af Kvindens sociale og økonomiske Stilling samt ved en Forøgelse af Kundskab og Intelligens hos Kvinden*, med andre Ord *ved hendes Ligestilling med Manden i alle Henseender kan Prostitutionen modarbejdes*, og tilsidst bringes til mulig fuldstændig at ophøre. Med andre Ord kun ved at søge at fjerne Prostitutionens Årsager, kan man modarbejde den, men da også utvivlsomt med Held. At der også i det mest velindrettede Samfund vil kunne tænkes enkelte Kvinder, som kunde foretrække Prostitution som Levevej fremfor nogen anden, det er muligt, men den offentlige Mening vil til den Tid antagelig være en sådan, at de alligevel ikke vilde gå denne Vej for ikke at udsætte sig for deres Medborgeres Ringagt — men Staten bør aldrig blande sig deri.

Mine Herrer, vilde De nu spørge mig, om Staten da ikke bør søge at forebygge de veneriske Sygdommes Udbredelse, så

svarer jeg hertil, »jo naturligvis på alle mulige Måder, hvorved der ikke afstedkommes nogen Uretfærdighed eller unyttigt Indgreb i den personlige Frihed.»

Og en sådan Modarbejdelse af de veneriske Sygdommes Udbredelse kan meget virksomt finde Sted ad ganske naturlig Vej, nemlig ved at sætte strænge Straffebestemmelser for bevidst Påførelse af Smitte, selvfølgelig gældende lige for Mand og Kvinde, men ingen Angivelse bør tages tilfølge, uden at den kommer fra navngiven, og ved falsk Angivelse måtte da naturligvis Angiveren hjemfalde Straf, men fremfor alt bør hele Forholdet komme ind under den almindelige criminelle Retspleje og ikke under Politiets administrative Myndighed. Tvungen Lægebehandling bør som Regel kunne fordres, dog ikke i Form af tvungen Hospitalsbehandling, uden forsåvidt som vedkommende blev antruffen i Udbredelse af Smitten, efter at denne var vedkommende bevidst, hvorhos jo tillige Strafansvar gjordes gældende.

For dem, der kunde mene, at Staten ikke behøver at tage Hensyn til Modarbejdelsen af venerisk Smitte, i den Tanke, at der kun ved kønslig Omgang *udenfor* Ægteskab er Fare for Smitte, må jeg bemærke, at Smitten jo også ad ufrivillig Vej kan indføres i Ægteskabet, og i al Fald, når den ene af Ægtefællerne er utro, den anden uforskyldt kan udsættes for Smitte.

Når dertil Staten på forskellig Måde lettede Adgangen for Behandlingen af veneriske Sygdomme, og Lægerne overalt, hvor det er muligt, søgte at udbrede Kundskab såvel til Forebyggelsen af venerisk Smitte som til Erkendelse af selve Sygdommen, når den var erhvervet, så blev der udrettet meget mere til Forhindring af de veneriske Sygdommes Udbredelse end nu, og Staten overskred ikke sin Competence.